

رسالتی سنگین

مجید رشیدپور

ویژگی‌های معلم

، شاید عده‌ای چنین گمان کنند که معلمی کار آسان و ساده‌ای است و هر شخصی پس از مدت زمانی بهمه فوت و فن آن آشنا می‌گردد غافل از اینکه دشوارترین کارها شغل معلمی است .

۱- در درجه اول اعصابی آهنین و قدرتی پولادین لازم دارد زیرا معلم سروکارش با کودک است و کودک همانند نهال کوچکی است و تربیت و پرورش او نیازمند مراقبت و ظرافت خاصی است از این گذشته معلم باید بزبان کودکانه نیز آشنا باشد پس صبر و حوصله و تخصص و فداکاری لازم دارد .

۲- از همه مهمتر اینکه معلم با موجودی بنام انسان ارتباط دارد بنیانگذار جمهوری اسلامی حضرت امام خمینی دام‌ظله درباره شان معلم فرمود : معلم امانتدار است و انسان امانت اوست برای درک و شناخت دشواری کار معلم باید در درجه اول موقعیت و شان انسان شناسانده شود .

دانشمندان تربیت عقیده دارند که انسان پیچیده ترین موجودات جهان آفرینش است قرآن او را خلیفه‌الله می‌نامد . علی علیه السلام درباره انسان میگوید : انزعم انک جرم صغیر و فیک انطوی العالم الاکبر یعنی گمان نکنید که انسان یک موجود عنصری و مادی ناچیزی است بلکه در لابلای همین موجود کوچک کل جهان نهفته و پنهان است عرفا عقیده دارند که عالیترین موجودی که مظهر تجلیات الهی قرار میگیرد انسان است لهذا هرکه انسان را بشناسد خدایرا شناخته است من عرف نفسه فقد عرف ربه پس ارزش و بهاء انسان در میان موجودات جاندار از همه والاتر است این موجود پرارزش بطور امانت بدست معلم سپرده شده است

بدیهی است اگر الماس گرانقدری را یکسوی سپرده باشند پرواضح است که در حفظ و حراست آن تا سرحد جان پایداری خواهد کرد با اینکه قیمت و ارزش انسانی انسان بیکران و بی نهایت است از همین رو است که خداوند متعال برای ارشاد و راهنمایی اش یکصد و بیست و چهار هزار پیامبر فرستاده و همه آنان بخاطر پاسداری از حریم انسان و انسانیت تا پای جان کوشیدند و عالیترین مظاهر فداکاری و پویائی را در تاریخ بشریت ثبت و ضبط نمودند .

۳- معلمی سوز و گداز می‌خواهد شخصی میتواند بشغل معلمی بپردازد که در وجود خود عشق و علاقه و آفری بانسان و انسانسازی داشته باشد چنین فردی در برابر همه دشواریها و سختیهای تعلیم و تربیت استقامت کرده از کار خود لذت خواهد برد و لحظه‌ای از راهنمایی و ارشاد انسان‌ها دست برنخواهد داشت آنانکه براساس انگیزه نان و دانه بکار معلمی می‌پردازند بزودی خسته شده از میدان در میروند .

رسول خدا (ص) علی علیه‌السلام را برای تبلیغ به یمن بیفرستاد و باو می‌گفت اگر کسی را خداوند بدست تو هدایت کند اینکار از خورشیدی که بکره خاکی میتابد و برکتش بیشتر است " لئن یهدی الله بک رجلا خیر لک مما طلعت علیه الشمس " ضمناً عکس قضیه از این حدیث استنباط میگردد یعنی اگر در تعلیم و تربیت یک فرد

انسانی مسامحه و تعلل شود بزرگترین خیانت نسبت بجامعه بشری انجام گرفته است . خداوند در قرآن میفرماید من قتل نفسا فکانها قتل الناس جمیعا اگر فردی کسی را بکشد چنان است که همه افراد جامعه را بقتل رسانده است بدیهی است که قتل فکر و اندیشه و معنویت از کشتن تن و جان انسانها گناهِش بیشتر و مسئولیتش سنگین تر خواهد بود .

با رفتار تان بخوبیها دعوت کنید . وقتی معلمی خود دیر بکلاس بیاید بدیهی است که سخنان چنین معلمی درباره نظم و انضباط بیهوده و بی اثر خواهد بود چنانچه پدری در محیط خانه بکودکان و همسر خود دروغ بگوید و در فرصتهائی هم به آنها پند و اندرز داده از دروغگوئی بازدارد پرواضح است که هیچگاه سخنانش موثر و مفید واقع نخواهد شد . دانشمندان از نظر علمی این نکته را باثبات رسانده اند که ۹۰% یادگیریها

یک شرط اساسی :

پیش از آنکه به بیان این شرط بپردازیم باید توجه داشت که اصولا همه معلمان در فرصتهائی بشاگردان خود پند و اندرز داده و آنان را بر رعایت اصول انسانی دعوت میکنند مناسبانه نوع این راهنمایی ها نتیجه بخش نبوده است فقط عده ای معدود در اینکار موفق بوده اند که زبان کردارشان با گفتارشان یکنواخت بوده است یعنی آنچه را که گفته اند در رفتارشان تجسم پیدا کرده است . روی این مقدمه یکی از اساسی ترین شرایط معلمی مطابقت گفتار و کردار است شاگرد وقتی ببیند که معلم از نظر رفتار و کردار دارای وحدت و همبستگی است خود بخود تحت تاثیر او قرار گرفته بد اصول انسانی راهنمایی خواهد شد .

پیشوایان دینی فرموده اند که " کونوا دعاه الناس الینا بغير السنتمک " یعنی انسانها را

بوسیله بیانی انجام میگیرد پس ساگرد باید اول اصول اخلاقی و انسانی را در رفتار و

کردار معلم مشاهده بنماید و آن معلم در نظرش انسانی مطلوب و برتر جلوه‌گر شود سپس به پیروی و اقتباس از او بپردازد .

رسول خدا (ص) با اینکه از برترین پیامبران اولوالعزم بود و عصمت و طهارتش بی‌نظیر بود مع‌هذا وقتی مادری نزدش آمده تقاضا میکند که فرزندش را از خوردن رطب باز دارد حضرتش اینکار را بروز دیگر موکول میکند چون قبلا رطب میل کرده بودند اینگونه رفتار از رسول خدا (ص) خود دلیل و سند زنده‌ای بر این است که شخص غیرعامل سخنش در دیگران موثرواقع نخواهد شد و شاید همین نکته و علل دیگری باعث شده است که پیروان مذهب شیعه شرط عصمت و طهارت را چنانچه برای پیامبران اعتقاد دارند برای امامان نیز حتمی و ضروری میدانند .

در قرآن مجید آیاتی وجود دارد که در مذمت و توبیخ اشخاصی وارد شده که کارشان تبلیغ و ارشاد مردم بوده است ولی خود بدان گفتارها عمل نمیکرده‌اند .

در سوره الصف آیه ۲ میفرماید یا ایها الذین آمنوا لم تقولوا مالا تفعلون کبر مقتا عندالله ان تقولوا مالا تفعلون : چرا آنچه را که عمل نمیکنید ب مردم میگوئید این کار خشم خدا را بر میانگیزاند .

در کتاب اصول کافی از ابی‌عبدالله علیه السلام این روایت نقل شده است : ان اشد الناس عذابا یوم القیمة من وصف عدلا ثم

عمل بغیره : یعنی شدیدترین افراد از نظر عذاب در روز رستاخیز کسانی هستند که در دنیا مردم را با اصول انسانی و اخلاقی سفارش میکردند و لیکن خود برخلاف آن رفتار مینمودند .

مربیان و معلمان اگر بخواهند سخنشان در دل‌های دیگران اثر گذارد باید خود بآن گفتار عمل نمایند والا کمترین تأثیری در دیگران نخواهد گذاشت .

مطابق همین واقعیت روایتی از ابی‌عبدالله (ع) اینچنین نقل شده است : ان العالم اذا لم یعمل بعلمه زلت موعظته عن القلوب كما تزل المطر عن الصفا : یعنی وقتی معلم و مربی بگفته خود عمل ننماید سخنان و اندرزهایش در دل‌های مردم نخواهد نشست چنانچه آب باران بر روی سنگها قرار نگرفته خواهد لغزید .

در خاتمه در تأیید مطالب گذشته روایتی از امام محمد باقر علیه‌السلام درباره معلم شایسته که نزد پروردگار ارج و قربی دارد نقل میکنیم : امام محمد باقر علیه‌السلام فرمود : " من تعلم العلم و عمل به و علم لله دعی فی ملکوت السموات عظیما فقیل تعلم لله و عمل لله و علم لله " هر که علم بیاموزد و بدان عمل کند و بخاطر خدا بدیگران بیاموزد چنین کسی در ملکوت آسمانها به بزرگی و عظمت یاد خواهد شد و گویند برای خدا آموخت و برای خدا عمل کرد و برای خدا بدیگران آموخت .